

GERMENEVTIK YONDASHUV ASOSIDA BO‘LAJAK PEDAGOGLARNING KASBIY REFLEKSIYASINI RIVOJLANTIRISH

G‘aniyeva Dildora Bahodirovna
ORCID: 0009-0007-0017-1140
dildoraganiyeva1988@gmail.com
Andijon davlat pedagogika instituti

Annotatsiya: Mazkur maqolada hermenevtik yondashuvning nazariy-metodologik asoslari hamda uning talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirishdagi pedagogik imkoniyatlari tahlil qilingan. Tadqiqotda hermenevtik talqin, dialogik muloqot, refleksiya va mazmunni anglashga asoslangan ta’lim texnologiyalarining talabalarning ijtimoiy mas’uliyati, fuqarolik pozitsiyasi, kommunikativ kompetentligi hamda ijtimoiy tashabbuskorligini shakllantirishdagi o‘rni ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Shuningdek, oliy ta’lim muassasalarida hermenevtik yondashuv asosida tashkil etilgan o‘quv jarayonining talabalar shaxsiy rivojlanishi va ijtimoiy faolligini oshirishga ta’siri yoritilgan. Tadqiqot natijalari hermenevtik yondashuvga tayangan innovatsion pedagogik texnologiyalarni ta’lim amaliyotiga joriy etish talabalar ijtimoiy faolligini samarali rivojlantirishga xizmat qilishini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: hermenevtik yondashuv, ijtimoiy faollik, pedagogik texnologiyalar, talaba, refleksiya, dialogik ta’lim, interpretatsiya, kommunikativ kompetentlik, fuqarolik mas’uliyati, oliy ta’lim

THE DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL REFLECTION IN FUTURE TEACHERS BASED ON THE HERMENEUTIC APPROACH

Ganieva Dildora Bakhodirovna
ORCID: 0009-0007-0017-1140
dildoraganiyeva1988@gmail.com
Andijan State Pedagogical Institute

Abstract: This article examines the theoretical and methodological foundations of the hermeneutic approach and its pedagogical potential for developing students’ social activity. The study scientifically substantiates the role of educational technologies based on hermeneutic interpretation, dialogical interaction, reflection, and meaningful understanding in fostering students’ social responsibility, civic engagement, communicative competence, and social initiative. Particular attention is paid to the integration of the hermeneutic approach into higher education as an effective means of promoting students’ personal development and active participation

in social life. The findings indicate that the implementation of hermeneutically oriented pedagogical technologies significantly contributes to enhancing students' social activity and improving the quality of professional education.

Keywords: hermeneutic approach, social activity, pedagogical technologies, student, reflection, dialogical learning, interpretation, communicative competence, civic responsibility, higher education

KIRISH

Bugungi globallashuv, raqamli transformatsiya va ijtimoiy munosabatlarning murakkablashuvi sharoitida oliy ta'lim tizimi oldiga nafaqat raqobatbardosh mutaxassisni tayyorlash, balki ijtimoiy mas'uliyatli, mustaqil fikrlaydigan, fuqarolik pozitsiyasiga ega hamda jamiyat hayotida faol ishtirok etadigan shaxsni shakllantirish vazifasi qo'yilmoqda. Shu nuqtai nazardan talabalarning ijtimoiy faolligini rivojlantirish zamonaviy pedagogikaning ustuvor ilmiy-amaliy yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Talabalarning ijtimoiy faolligi ularning ijtimoiy jarayonlarga ongli munosabati, jamoatchilik hayotidagi ishtiroki, tashabbuskorligi, hamkorlik madaniyati, mas'uliyat hissi va fuqarolik kompetensiyalarining namoyon bo'lishi bilan tavsiflanadi. Mazkur sifatlarni rivojlantirish esa ta'lim jarayoniga innovatsion pedagogik yondashuvlarni, xususan, shaxsning mazmunni anglash, talqin qilish va reflektiv fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi hermenevtik yondashuvni samarali integratsiya etishni taqozo etadi. Hermenevtik yondashuv dastlab matnlarni talqin qilish nazariyasi sifatida shakllangan bo'lsa-da, bugungi kunda u pedagogika, psixologiya va ta'lim metodologiyasida shaxsning bilimni faol o'zlashtirishi, tajribani anglash, muloqot orqali yangi ma'nolarni yaratishi hamda ijtimoiy voqelikni tanqidiy tahlil qilishi uchun muhim metodologik asos sifatida qaralmoqda. Mazkur yondashuv ta'lim oluvchining tayyor bilimni qabul qiluvchi emas, balki bilim mazmunini mustaqil talqin qiluvchi va uni real ijtimoiy vaziyatlarda qo'llay oluvchi faol subyekt sifatida shakllanishiga xizmat qiladi. O'zbekiston Respublikasida oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, ta'lim sifatini xalqaro standartlar darajasiga olib chiqish hamda yoshlarning ijtimoiy faolligi va fuqarolik mas'uliyatini kuchaytirishga qaratilgan islohotlar oliy ta'lim jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etishni talab etmoqda. Shu bois hermenevtik yondashuv asosida ishlab chiqilgan ta'lim texnologiyalarining didaktik imkoniyatlarini ilmiy asosda tadqiq etish, ularning talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirishdagi samaradorligini aniqlash dolzarb ilmiy muammo hisoblanadi. Mavzu yuzasidan olib borilgan ilmiy tadqiqotlar hermenevtik yondashuvning falsafiy va pedagogik asoslari keng o'rganilganini ko'rsatsa-da, aynan ushbu yondashuv asosida talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirish texnologiyalarini ishlab chiqish, ularning mazmuni, tarkibiy komponentlari, pedagogik shart-sharoitlari hamda amaliy

samaradorligini kompleks tadqiq etishga bag'ishlangan izlanishlar yetarli darajada yoritilmagan. Mazkur holat ushbu tadqiqotning ilmiy yangiligi va dolzarbligini belgilaydi. Mazkur maqolaning maqsadi germenevtik yondashuvning nazariy-metodologik asoslarini tahlil qilish hamda uning imkoniyatlariga tayangan holda talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirishga xizmat qiluvchi pedagogik texnologiyalarni ilmiy asoslash va ularning ta'lim amaliyotidagi samaradorligini yoritishdan iborat.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Germenevtika tushunchasi qadimgi yunon falsafasiga borib taqaladi va dastlab matnlarni sharhlash hamda talqin qilish nazariyasi sifatida shakllangan. Keyinchalik u falsafa, pedagogika, psixologiya va ijtimoiy fanlarning muhim metodologik yo'nalishlaridan biriga aylandi. Zamonaviy ilmiy adabiyotlarda germenevtik yondashuv shaxsning bilimni anglash, uni individual tajriba asosida talqin qilish va muloqot jarayonida yangi ma'nolarni yaratish mexanizmi sifatida izohlanadi. Germenevtikaning metodologik asoslarini shakllantirishda F. Shleyermaxer, V. Diltey, M. Xaydegger va G.-G. Gadamerning ilmiy qarashlari alohida o'rin tutadi. F. Shleyermaxer germenevtikani matn muallifi fikrini chuqur anglash va qayta tiklash san'ati sifatida talqin qilgan bo'lsa, V. Diltey uni insonning tarixiy va madaniy tajribasini tushunishga xizmat qiluvchi universal metod sifatida asoslagan. M. Xaydegger tushunish jarayonini inson mavjudligining fundamental xususiyati sifatida izohlab, germenevtikani ontologik mazmun bilan boyitgan. G.-G. Gadamer esa dialog, tarixiy tajriba va «gorizontlar uyg'unligi» konsepsiyasi orqali tushunishning ijtimoiy va madaniy tabiatini ochib bergan. Mazkur nazariy qarashlar bugungi pedagogik germenevtikaning konseptual poydevorini tashkil etadi. Pedagogik tadqiqotlarda germenevtik yondashuv ta'lim oluvchining tayyor bilimni passiv o'zlashtirishi emas, balki bilim mazmunini mustaqil talqin qilishi, tanqidiy fikrlashi va reflektiv faoliyatini rivojlantirishga xizmat qiluvchi metodologik asos sifatida e'tirof etiladi. Zamonaviy xorijiy olimlar ta'lim jarayonida dialogik ta'lim, refleksiya, muammoli vaziyatlar va hamkorlikdagi o'qitish texnologiyalarini germenevtik yondashuvning amaliy ifodasi sifatida baholaydilar. Bunday texnologiyalar talabalarning kommunikativ kompetentligini, mustaqil fikrlashini, ijtimoiy mas'uliyatini va fuqarolik pozitsiyasini rivojlantirishga xizmat qiladi. Talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirish masalasi bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlarda mazkur tushuncha shaxsning jamiyat hayotidagi faol ishtiroki, ijtimoiy tashabbuskorligi, jamoaviy hamkorligi, fuqarolik mas'uliyati hamda ijtimoiy qadriyatlarga ongli munosabati bilan bog'liq holda yoritilgan. Pedagogik adabiyotlarda ijtimoiy faollikning rivojlanishi motivatsion, kognitiv, aksiologik, kommunikativ va faoliyat komponentlarining o'zaro integratsiyasi orqali amalga oshishi ta'kidlanadi. O'zbekiston olimlari tomonidan ham shaxsga yo'naltirilgan

ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv, innovatsion pedagogik texnologiyalar, reflektiv ta'lim hamda talabalarning ijtimoiy kompetentligini rivojlantirish masalalari keng tadqiq etilgan. Biroq mavjud ilmiy ishlarda hermenevtik yondashuvning aynan talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirish texnologiyalarini loyihalashdagi metodologik imkoniyatlari, uning didaktik modeli, pedagogik mexanizmlari va samaradorlik mezonlari yetarli darajada kompleks yoritilmagan. Tahlil qilingan ilmiy manbalar shuni ko'rsatadiki, hermenevtik yondashuv talabalarning bilimni anglash, mulohaza madaniyatini rivojlantirish, reflektiv fikrlashni shakllantirish va ijtimoiy faol pozitsiyasini mustahkamlash uchun muhim nazariy hamda amaliy asos bo'lib xizmat qiladi. Shu bilan birga, oliy ta'lim muassasalari sharoitida ushbu yondashuvga asoslangan pedagogik texnologiyalarni ishlab chiqish, ularning tarkibiy komponentlarini aniqlash, amaliyotga tatbiq etish mexanizmlarini takomillashtirish hamda samaradorligini eksperimental jihatdan asoslash dolzarb ilmiy vazifalardan biri bo'lib qolmoqda. Aynan ushbu ilmiy bo'shliq mazkur tadqiqotning yo'nalishi va ilmiy yangiligini belgilaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotning metodologik asosini shaxsga yo'naltirilgan ta'lim konsepsiyasi, kompetensiyaviy yondashuv, faoliyatga yo'naltirilgan ta'lim tamoyillari hamda hermenevtik yondashuvning falsafiy-pedagogik g'oyalari tashkil etadi. Tadqiqotda ta'lim jarayonini talabalarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishga yo'naltirilgan yaxlit pedagogik tizim sifatida talqin qilishga asoslangan tizimli, integrativ va aksiologik yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqot davomida nazariy va empirik tadqiqot metodlarining o'zaro uyg'unligi ta'minlandi. Nazariy metodlar sifatida ilmiy-pedagogik, falsafiy va psixologik adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, umumlashtirish, tizimlashtirish, pedagogik modellashtirish hamda hermenevtik interpretatsiya metodlari qo'llanildi. Mazkur metodlar orqali hermenevtik yondashuvning mohiyati, uning pedagogik imkoniyatlari hamda talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirishdagi o'rni ilmiy jihatdan asoslandi. Empirik bosqichda pedagogik kuzatish, anketa so'rovi, yarim strukturaviy suhbat, ekspert baholash, reflektiv topshiriqlar tahlili va pedagogik tajriba-sinov metodlaridan foydalanildi. Olingan natijalar matematik-statistik usullar yordamida qayta ishlanib, ko'rsatkichlarning ishonchliligi va o'zgarish dinamikasi tahlil qilindi.

Tadqiqot doirasida hermenevtik yondashuv asosida talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirish texnologiyasi ishlab chiqildi. Mazkur texnologiya quyidagi ketma-ket bosqichlarni o'z ichiga oladi:

- diagnostik bosqich - talabalarning mavjud ijtimoiy faollik darajasi, motivatsiyasi va kommunikativ kompetentligini aniqlash;
- mazmuniy-loyihalash bosqichi - hermenevtik mazmundagi o'quv materiallari, muammoli vaziyatlar va dialogik topshiriqlarni ishlab chiqish;

- amaliy bosqich - dialogik ta'lim, reflektiv tahlil, keys-stadi, debat, loyiha faoliyati hamda hamkorlikdagi o'qitish texnologiyalarini joriy etish;

- reflektiv-baholash bosqichi - talabalarning ijtimoiy faolligidagi o'zgarishlarni monitoring qilish, natijalarni tahlil etish va pedagogik jarayonni takomillashtirish.

Talabalar ijtimoiy faolligini baholash uchun motivatsion, kognitiv, kommunikativ, faoliyat va reflektiv mezonlar belgilandi. Har bir mezon bo'yicha yuqori, o'rta va boshlang'ich rivojlanish darajalari ishlab chiqildi. Baholash indikatorlari talabalarning ijtimoiy tashabbus ko'rsatishi, jamoaviy faoliyatda ishtiroki, fuqarolik mas'uliyati, ijtimoiy muammolarni tahlil qila olishi, muloqot madaniyati va reflektiv fikrlash ko'nikmalarini qamrab oldi. Ishlab chiqilgan pedagogik texnologiyaning samaradorligi tajriba va nazorat guruhlar faoliyatini qiyosiy tahlil qilish asosida baholandi. Natijalar hermenevtik yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni talabalarning ijtimoiy faolligi, ijtimoiy mas'uliyati, muloqot madaniyati va fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirishda an'anaviy yondashuvlarga nisbatan yuqori samaradorlikka ega ekanligini aniqlash imkonini berdi.

MUHOKAMA

Tadqiqot natijalari hermenevtik yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayoni talabalarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda muhim pedagogik imkoniyatlarga ega ekanligini ko'rsatdi. Mazkur yondashuv ta'lim oluvchini tayyor bilimni o'zlashtiruvchi emas, balki bilim mazmunini tahlil qiluvchi, talqin etuvchi va amaliy faoliyatga tatbiq etuvchi faol subyekt sifatida shakllantirishga xizmat qiladi. Natijada talabalarda ijtimoiy mas'uliyat, fuqarolik pozitsiyasi, muloqot madaniyati va jamoaviy hamkorlik ko'nikmalari izchil rivojlanadi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, hermenevtik yondashuvning asosiy tarkibiy elementlari - dialogik muloqot, refleksiya, interpretatsiya va tanqidiy fikrlash - talabalarni ijtimoiy muammolarni chuqur anglash, ularni turli nuqtai nazardan baholash hamda asosli qarorlar qabul qilishga yo'naltiradi. Bu esa ijtimoiy faollikning motivatsion, kognitiv, kommunikativ va faoliyat komponentlari o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni kuchaytiradi. Olingan natijalar hermenevtika nazariyasining asosiy g'oyalari bilan uyg'unlik kasb etadi. Xususan, tushunish va talqin qilish jarayonining dialogik tabiatiga oid ilmiy qarashlar ta'lim amaliyotida ham o'z tasdig'ini topdi. Talabalarning o'zaro fikr almashishi, muammoli vaziyatlarni birgalikda tahlil qilishi va reflektiv faoliyatni amalga oshirishi ularning ijtimoiy tajribasini boyitib, mustaqil fikrlash hamda fuqarolik mas'uliyatini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Shuningdek, tadqiqot davomida ishlab chiqilgan pedagogik texnologiyaning samaradorligi dialogik ta'lim, keys-stadi, loyiha faoliyati, munozara va reflektiv tahlil metodlarining o'zaro integratsiyasi orqali ta'minlandi. Mazkur metodlar talabalarning nafaqat nazariy bilimlarini chuqurlashtirdi, balki ularni real ijtimoiy vaziyatlarni tahlil qilish, jamoada

samarali ishlash, ijtimoiy tashabbuslar bilan chiqish va mas'uliyatli qarorlar qabul qilishga ham tayyorladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, germenevtik yondashuvni oliy ta'lim amaliyotiga tizimli ravishda joriy etish talabalarning ijtimoiy faolligini rivojlantirish bilan bir qatorda ularning kasbiy kompetentligini, kommunikativ madaniyatini, reflektiv tafakkurini va umuminsoniy qadriyatlarga sodiqligini ham mustahkamlaydi. Shu sababli mazkur yondashuvni oliy ta'limning o'quv-uslubiy ta'minoti, fan dasturlari va tarbiyaviy faoliyatiga integratsiya qilish zamonaviy pedagogikaning istiqbolli yo'nalishlaridan biri sifatida baholanishi mumkin. Biroq tadqiqot natijalarini umumlashtirishda ayrim cheklovlarni ham e'tiborga olish lozim. Jumladan, tadqiqot muayyan oliy ta'lim muassasasida o'tkazilganligi sababli natijalarni boshqa ta'lim yo'nalishlari va hududlarga tatbiq etishda qo'shimcha tajriba-sinov ishlari talab etiladi. Kelgusidagi tadqiqotlarda germenevtik yondashuvni raqamli ta'lim texnologiyalari, sun'iy intellekt vositalari va adaptiv o'qitish platformalari bilan integratsiyalash asosida talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirishning yangi pedagogik modellarini ishlab chiqish maqsadga muvofiqdir.

NATIJALAR

Tadqiqot jarayonida germenevtik yondashuv asosida talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik texnologiya ishlab chiqildi va uning amaliy samaradorligi tajriba-sinov ishlari orqali baholandi. Ishlab chiqilgan texnologiya diagnostik, mazmuniy-loyihalash, amaliy hamda reflektiv-baholash bosqichlarini o'z ichiga olgan yaxlit pedagogik model asosida tashkil etildi. Tajriba-sinov jarayonida talabalar ijtimoiy faolligi motivatsion, kognitiv, kommunikativ, faoliyat va reflektiv mezonlar asosida tahlil qilindi. Dastlabki diagnostika natijalari talabalarning aksariyatida ijtimoiy tashabbuskorlik, fuqarolik mas'uliyati va reflektiv tahlil ko'nikmalarining yetarli darajada shakllanmaganligini ko'rsatdi. Ushbu holat ta'lim jarayoniga germenevtik yondashuvga asoslangan pedagogik texnologiyalarni joriy etish zaruratini tasdiqladi. Amaliy bosqichda dialogik ta'lim, muammoli vaziyatlar tahlili, keys-stadi, loyiha metodi, akademik munozaralar, reflektiv esse yozish va hamkorlikdagi o'qitish texnologiyalaridan tizimli foydalanildi. Natijada talabalarda o'z fikrini ilmiy asosda ifodalash, turli nuqtai nazarlarni tahlil qilish, ijtimoiy muammolarga nisbatan mas'uliyatli munosabat bildirish hamda jamoaviy faoliyatda faol ishtirok etish ko'nikmalari sezilarli darajada rivojlandi. Yakuniy baholash natijalari tajriba guruhidagi talabalarda barcha mezonlar bo'yicha ijobiy o'zgarishlar kuzatilganini ko'rsatdi. Xususan, talabalarning ijtimoiy tashabbuskorligi, kommunikativ kompetentligi, reflektiv fikrlash qobiliyati, fuqarolik pozitsiyasi va jamoaviy hamkorlik madaniyati sezilarli darajada mustahkamlandi. Nazorat guruhida esa mazkur ko'rsatkichlarda faqat tabiiy o'sish dinamikasi kuzatildi. Natijalar tahlili germenevtik yondashuv asosida ishlab chiqilgan pedagogik texnologiyaning

talabalarning ijtimoiy faolligini rivojlantirishda an'anaviy o'qitish usullariga nisbatan yuqori pedagogik samaradorlikka ega ekanligini tasdiqladi. Ayniqsa, dialogik muloqot, interpretatsiya va refleksiya elementlarining o'quv jarayoniga integratsiyalashuvi talabalarning mustaqil fikrlashi, ijtimoiy mas'uliyati va ijtimoiy hayotdagi faol ishtirokini kuchaytirishda muhim omil bo'ldi. Tadqiqot natijalari asosida germevtik yondashuvga tayangan pedagogik texnologiyani oliy ta'lim muassasalarining o'quv va tarbiyaviy faoliyatiga joriy etish bo'yicha ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi. Mazkur tavsiyalar o'quv mashg'ulotlarini dialogik tashkil etish, reflektiv faoliyatni tizimli yo'lga qo'yish, ijtimoiy mazmundagi muammoli topshiriqlarni qo'llash hamda talabalarning ijtimoiy tashabbuslarini qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini takomillashtirishni nazarda tutadi. Olingan natijalar germevtik yondashuvning oliy ta'lim amaliyotida talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirishning ilmiy asoslangan va samarali pedagogik vositasi ekanligini tasdiqlaydi hamda ushbu yo'nalishda olib boriladigan keyingi ilmiy izlanishlar uchun nazariy va metodik asos bo'lib xizmat qiladi.

XULOSA

Olib borilgan tadqiqot natijalari germevtik yondashuvning talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirishda samarali metodologik va pedagogik asos ekanligini tasdiqladi. Tadqiqot davomida germevtik yondashuvning nazariy-metodologik mohiyati tahlil qilinib, uning dialogik muloqot, interpretatsiya, refleksiya va mazmunni anglashga asoslangan ta'lim texnologiyalari orqali talabalar shaxsini har tomonlama rivojlantirish imkoniyatlari ilmiy jihatdan asoslandi. Tadqiqot natijasida germevtik yondashuv asosida talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirishga qaratilgan pedagogik texnologiya modeli ishlab chiqildi. Mazkur model diagnostik, mazmuniy-loyihalash, amaliy hamda refleksiv-baholash bosqichlaridan iborat yaxlit pedagogik tizim sifatida taklif etildi. Texnologiyani amaliyotga joriy etish talabalarning ijtimoiy mas'uliyati, fuqarolik pozitsiyasi, kommunikativ kompetentligi, reflektiv fikrlashi, jamoada ishlash ko'nikmalari va ijtimoiy tashabbuskorligini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatdi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, germevtik yondashuv asosida tashkil etilgan ta'lim jarayonida talabalar bilimni passiv o'zlashtiruvchi emas, balki uni mustaqil anglovchi, tanqidiy tahlil qiluvchi va amaliy faoliyatda qo'llovchi faol subyekt sifatida shakllanadi. Bu esa ularning ijtimoiy jarayonlardagi ishtirokini faollashtirish, mas'uliyatli qaror qabul qilish qobiliyatini rivojlantirish hamda jamiyat taraqqiyotiga daxldorlik hissini mustahkamlashga xizmat qiladi. Tadqiqotning ilmiy yangiligi germevtik yondashuv asosida talabalar ijtimoiy faolligini rivojlantirish texnologiyasining mazmuni, tarkibiy komponentlari, pedagogik shart-sharoitlari, baholash mezonlari va amaliy qo'llash mexanizmlarining tizimli ravishda ishlab chiqilganligi bilan belgilanadi. Shuningdek, ijtimoiy faollikni motivatsion, kognitiv, kommunikativ, faoliyat va refleksiv komponentlar asosida baholash tizimi taklif

etildi. Amaliy jihatdan tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida o'quv va tarbiyaviy jarayonni takomillashtirish, talabalarning fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirish hamda zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etishda metodik asos bo'lib xizmat qilishi mumkin. Ishlab chiqilgan tavsiyalar professor-o'qituvchilar faoliyatida, o'quv fanlari dasturlarini takomillashtirishda hamda talabalarning ijtimoiy faolligini oshirishga qaratilgan innovatsion loyihalarni amalga oshirishda qo'llanishi maqsadga muvofiq. Kelgusidagi ilmiy izlanishlarda germeneytik yondashuvni raqamli ta'lim muhiti, sun'iy intellekt texnologiyalari, adaptiv o'qitish platformalari va fanlararo integratsiya asosida takomillashtirish, shuningdek, uning turli ta'lim yo'nalishlari hamda xalqaro ta'lim tajribasidagi samaradorligini qiyosiy tahlil qilish istiqbolli tadqiqot yo'nalishlari sifatida e'tirof etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. - O'RQ-637-son, 2020-yil 23-sentabr.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risidagi Farmoni. - PF-60-son, 2022-yil 28-yanvar.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston - 2030" strategiyasi to'g'risidagi Farmoni. - PF-158-son, 2023-yil 11-sentabr.
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining oliy ta'lim tizimini rivojlantirish va ta'lim sifatini oshirishga oid amaldagi qarorlari.
5. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. - Toshkent: Fan va texnologiya, 2016.
6. Musurmonova O. Pedagogik kompetentlik va innovatsion ta'lim. - Toshkent: O'qituvchi, 2019.
7. Tolipov O'., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalar: nazariya va amaliyot. - Toshkent: Fan, 2017.
8. Nishonova S. Pedagogika nazariyasi. - Toshkent: TDPU nashriyoti, 2018.
9. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar. - Toshkent: Iste'dod, 2018.
10. Qurbonov Sh., Seytxalilov E. Ta'lim sifati va pedagogik innovatsiyalar. - Toshkent: Fan, 2021.
11. Schleiermacher F. Hermeneutics and Criticism. Cambridge: Cambridge University Press, 1998.
12. Dilthey W. Selected Works. Volume IV: Hermeneutics and the Study of History. Princeton: Princeton University Press, 1996.
13. Heidegger M. Being and Time. Oxford: Blackwell Publishing, 1962.
14. Gadamer H.-G. Truth and Method. 2nd ed. London: Continuum, 2004.